

Doma je bil pri Sv. Marjeti, kjer bil je njegov oče zdravnik, dobro znan pri ljudstvu daleč na okrog. Sin Anton je prišel na ptujsko gimnazijo, s ktere je šel v Maribor in potem v Gradec. Izbral si je po očetu zdravniški poklic in se nastanil, končavši svoje študije, kot zdravnik l. 1903 v ožji domovini. — Ljudje, ki so poznali že njegovega očeta, so tudi sina klicali radi v raznih boleznih. Postal je kmalu priljubljen pri ljudstvu. Saj pa je bil po svoji naravi kakor ustvarjen, da ga vzljubijo tudi najpriprostejši sloji. — Ošabnosti ni poznal, pač paje njegova večasi predokrita temperamentnost povzročila kaka nesoglasja. Razen svojega poklica se je zanimal tudi za drugo javno delovanje. Bil je delaven ud Narodne čitalnice v Ptujju, za katere gmotno stanje je še lani žrtvoval večjo vsoto, kakor tudi še lani plačal kamen 200 K pri Obrambnem skladu Ciril Metodove družbe. Tudi drugače se ni izogibal narodnemu davku in delu, hoteč s tem drugim svetiti zavzgle. — Zato ga ohranimo v častnem spominu!

Gospodarstvo.

Priznanice dražje nego kolkovane krone. LDU. Beograd, 13. jan. „Pravda“ piše: Povodom markiranja kron so opozicionalni krogi dvignili mnogo hrupa zaradi zadržanja 20%. Danes se plača v prostem prometu za te priznanice več, kakor za markirane krone. To je znamenje, da so dvignil oni hrup spekulante.

Kolkovanjih kron je za šest milijard. LDU. Beograd, 13. jan. „Pravda“ piše: V občinstvu je dejstvo, da vsota markiranih kron ne presega šest milijard, zbudilo mnogo zanimanja, ker se je splošno sodilo, da bo vsota mnogo večja. Misli se, da je vzrok iskati v tem, ker so vojni dobičkarji hoteli zakriti stanje svojega premoženja in niso dali markirati svojih bankovcev.

Valuta. LDU. Beograd, 13. jan. Pri seji ministerskega sveta, ki je trajala včeraj ves dan, ki je našel način za rešitev valutnega vprašanja. Krone se bodo zamenjale al pari za nove novčance, toda ker ni takih novih kronskih novčanic, se bo na nove dinarske bankovce natisnil njih štirikratni iznos v kronah. Kronski bankovci po 1, 2 in 10 kron ostanejo začasno še nadalje v prometu. V novoosvojenih krajih bodo cirkulirale samo krone: tudi država se bo v teh krajih za svoja plačila posluževala samo krone, tako da bo ta nova jugoslovenska krona v tem oziru nadomeščala dinar. Fundacija nove jugoslovenske krone ne bo tvorila samo dosejanja vrednostna podlaga starega dinarskega bankovca, marveč tudi jamstvo države, ki bo obstojalo v tem, da se bo zastavil del državnih domen, katerih čisti donos se bo deloma porabil za kritje nove novčance. Dosedanje razmerje dinarja do njegovega kritja se ukine. Vprašanje razmerja med obema novčanicama in njuno vrednostno podlago se prepusti v rešitev parlamentu. V prometu bo relacija med jugoslovansko krono in bančnim dinarjem znašala 1 : 4. — S to kombinacijo se je torej dosegla rešitev valutnega vprašanja na temelju izmenjave stare krone z novo novčanico al pari. Nova jugoslovenska krona je postala bančni novec Narodne banke in dobila dobro bančno fundacijo.

Dopisi.

K občinskim volitvam v Ptujju. Zagrizeni nemški nacionalci si domišljujejo, da bodo prišli zopet na krmilo pri mestni občini. Z vsa resnostjo zatrjujejo, da imajo večino. Ako bi se volitve vršile tako, kakor so jih Ornig in njegovi pristaši delali, potem Nemci ne bi dobili niti enega zastopnika v občinski odbor. Mi pa ne izrabljamo vladne moči za nasilstvo. Toliko let smo se borili za proporcionalne volitve, toda avstrijska nemška vlada jih je dovolila samo v Ljubljani in tako po-

mogla tamošnji nemški manjšini do zastopstva. Lahko bi zdaj vračali Nemcem šilo za ognjilo, toda naša država ne rabi izjem in je uvedla proporcionalne volitve za vse občine. Volilci, ki so se prej bali Ornigovega nasilstva, zdaj lahko prosto dihalo, ni se jim treba bati nemškega pregajanja, ni jim treba skrivati svoje slovenske narodnosti. Sijajno bo se pokazala slovenska večina v Ptujju. Pravih Nemcev v Ptujju ni niti toliko, da bi lahko postavili čisto nemško kandidatno listo. Če se naše ljudstvo zave in preneha podpirati prisiljene nemške trgovce in obrtnike, bo ta nemška manjšina v kratkem popolnoma skopnela v prazen nič. Zato pa svetujemo našim ljudem, da si dobro ogledajo nemške kandidate, ako se Nemci drznejo in postavijo kakšno nemškonacionalno kandidatno listo. Trezni meščani pa se naj ne dajo nahujskati od ljudi, ki so svoje premoženje spravili v Nemško-Avstrijo in hočejo s svojo nacionalno trmo občino vničiti.

III. veliki vojaški koncert v Ptujju. Cenjenemu občinstvu se naznanja, da priredi v četrtek dne 22. januarja kralj. mariborska divizijska godba III. veliki koncert v priljubljeni kavarni „Balkan“ v Ptujju. Vabijo se vsi meščani Ptujja, da se udeležijo te redke prireditve kolikor mogoče polnoštevilno. Začetek točno ob 20. uri.

Pravica ne spi. Koncem novembra p. l. je izginil na nepojmljiv način prevzičkar Peter Mlaker v Kicarju. Z ženo in s pastorkom se že dolgo ni bil razumel. Zato je hotel po odvetniku pripraviti sina, ki je vodil gospodarstvo, da mu izplača odpravnino in da se preseli drugam. Prišlo je res do pogajanj 28. novembra p. l. je rekel Mlaker sosedu, da gre v mesto radi odpravnine in da mu pride zvečer poročat o uspehu. Od onega dne je mož izginil brez sledu. Žena in pastorek sta širila vest, da se je stari ž njima pogodil in odpotoval. Sosedom se je vse to čudno zdelo; jeli so drug drugemu šepetati, da sta Mlakerja žena in pastorek umorila. Glasno seveda si tega ni upal nikdo trditi; saj ni bilo dokazov. Tako je minulo 6 tednov, ne da bi se kaj zvedelo o Mlakerju. O priliki službenega pohoda sta zvedela o stvari orožniška stražmeštra Ladinek in Podgorevšek tukajšnje orožniške čete. Začela sta z vso vnemo stvar preiskovati. Žena in pastorek sta se že pri prvem zaslišanju zapletala v protislovja, ki so obračala sum na nju. A čutila sta se varna, ker ni bilo sledu za izgunulim. Orožnika nista mirovala. Preiskala sta domačijo in okolico za sledjo nasilnega dejanja. A zaman. Kazalo je, da bo moralo sodišče osumljeno ženo in pastorka izpustiti iz preiskovalnega zapora. Končno se je neutrudnima orožnikoma vendar posrečilo, da sta pri preiskovanju zemlje našla mesto ob meji Mlakerjevega travnika, kjer je bila zemlja mehka in se je videlo, da je bila pred kratkim prekopana. Slutila sta, da je Mlaker tam zakopan in sta obvestila sodnijo. Komisija je naslednjega dne prišla na lice mesta. Privedli so tudi pastorka. Navzoča je bila, rekel bi, cela občina. Po kratkem kopanju so res našli truplo. Bil je ubit z motiko. Lobjanje je imel popolnoma razbito. V očigled temu dejstvu pastorek ni več tajil; priznal je, da je ubil očma. Tako sta vestna orožnika po preteku šestih tednov z neumornim delom pomogla k temu, da doletijo zločinca zaslužena kazen.

Mestni vrh. Dne 11. t. m. se je smrtno ponesrečil posestnik Josip Petek v Mestnem vrhu; spustil se je po vrvi v 14 m globok vodnjak, da bi potegnil iz njega vedro, ki je v vanj padlo. Osebam, ki sta kolo držali, na katero je bila vrv namotana, se je držaj zlomil; vsled tega je padel Petek v vodnjak.

Leskovec v Halozah. Našega peka je rešitev valutnega vprašanja tako zbegala, da že od novembra 1919 noče peči kruha, akoravno je to tukaj najbolj potrebno, ker ni zadosti polja, da bi ljudje dovolj doma pridelali, ter so torej navezani na velikodušnost domačega peka, ali pa na hrvaške veržnike, kateri nam pripeljejo tu in tam sicer prav slab, a zato bolj drag kruh. Vprašamo

g. peka, kaj bo z moko, ki jo ima v zalogi? Ali je še prepoceni, da bi pekel kruh iz nje? Tako se nam godi tukaj, ker smo v kotu. — Celo pošta nam hoče postati nezvesta. Ista bi imela dospeti trikrat na teden (poprej dnevno), a če je tisti dan slaba pot, ali celo dež, potem gospoda Šošteriča postiljon iz Št. Vida kratkoma ne pride, dobro vedoč, da se mu itak nič ne zgodi, ali pelje pošto na določeni dan, ali pa dan pozneje. Zoper te nedostatke kritizira seveda vsak posameznik, kakor tudi uradi, katerih je tukaj več, a ne pritoži se nihče, tudi g. poštar ne, ako ravno ga menda včasih jezi, da nima kaj delati.

Drugod in pri nas. 23. 10. 1919 je podal nemškoavstrijski državni kanclar v narodni skupščini izjavo o državljanski pravici svobodnega združevanja. Izjava povdarja med drugim tole: „Noben državni nameščenec se ne sme radi pripadnosti h kaki organizaciji ali radi svojega političnega naziranja klicati na odgovor ali oškodovati. Svoboda političnega naziranja in njega udeleževanje spada k temeljem demokracije. Vlada apelira na vsa oblastva, avtonomna zastopstva etc., da varujejo pravo svobodnega druženja v društvih in koli cijsko pravo. Vlada sama bo v lastnem delokrogu vsakemu državljanu čuvala pravo, da se more prosto posluževati pravic, zagotovljenih mu po državnem osnovnem zakonu.“ Ta izjava sloni vsa na drž. osn. zak. od 21. 12. 1867, Drž. zak. št. 142 in na mnogih na podlagi tega zakona izišlih zakonih osobito na koalicijskemu zakonu od 7. aprila 1870, Drž. zak. št. 148. Torej zakon smo imeli v Avstriji, lep zakon, a uveljaviti se ni smel. In ta zakon menda še danes velja, ka-li. A kako se izvršuje? Kakor prej v Avstriji. Še huje. Razpuščajo se organizacije, ker se bore za borni, preborni obstanek svojih članov. Zgodilo se je to Savezu drž. nameščenec v Zagrebu. Zgoditi se zna tudi nam. Tudi za vladne glave velja izrek: „Sveto služimo sveti domovini!“

Sv. Marko niže Ptujja. Občinski uradi, kakor tudi župnijski so dobili ukaz, naj pomirjevalno vplivajo na ljudstvo. Čudno, pa tudi ne čudno se vam bo zdelo, kako je pri Sv. Marku! Ni nedelje, ob kateri se ne bi v cerkvi raz leco psovalo zoper brezverne liberalce, socijaldemokrate in brezverno vlado. Hudo mučijo našega g. kaplana ti brezverneži! Ustanovili so si tudi orla, ki pa jim je zvečel zletavati. Uvideli smo, kakšno ozadje imajo ti orli. Upamo tudi pri ostalih, da bodo kmalu zleteli. Pokazali bomo, da smo Markovčani res samostojni, ter se ne damo naščuvati od ljudi s še tako radikalnimi sredstvi, kakoršne uporablja naš g. kaplan. Želimo torej, da g. kaplan uvažuje ukaz oblastev.

Žetale. Dne 6. t. m. v noč je izbruhnul v gospodarskem poslopju posestnika Jurija Krivec v Žetalah ogenj. Zgorelo je gospodarsko poslopje, orodje, živež, krma in stelja. Škoda znaša približno 20.000 K. Zavarovano je bilo poslopje za 600 K. Vzrok požara še ni popolnoma dognan.

Zidanimost. V noči od 5. na 6. januarja je bila ukradena vojaka Francu Vivodu od kolodvorskega poveljstva cela uniforma, to je plašč, bluza, telovnik in hlače, potem vsi njegovi vojaški dokumenti zraven 50 lir, 9 dinarjev, 102 kron in kupon za 5000 lir gospoda nadporočnika Miheliča, s katerim je bil Franc Vivod pooblaščen, da dvigne imenovano vsoto in zavarovalne družbe Feniks v Ljubljani in jih zamenja v krone. Njegovemu tovarišu Janku Gerdeviču je bila ukradena listnica z 214 dinarji, legitimacija za prosto vožnjo kot kontrolnega organa iz Celja do Dravograda in potrdilo za 100 kron. O tatovih še ni nobenega sledu.

Paradiž. Dne 14. p. m. 1919 zvečer je nastal v viničarskem poslopju šolskega voditelja Cirila Vobiča v Paradižu, občine Sv. Elizabeta ogenj. Zgorelo je poslopje, gospodarsko orodje, krma, ter obleka in živež viničarja. Škoda se ceni nad 50.000 K. Zavarovano je bilo poslopje na 4000 K.